

Rock 'n' roma met een boodschap

door Dieter van den Bergh. woensdag 11 juni 2008 | 03:30 | Laatst bijgewerkt op: woensdag 11 juni 2008 | 11:20

Meng de intense soul en de mystieke romantiek van zigeunerveteranen Saban Bajramovic en Esma Redzepova met de catchy Balkanpotpourri van Goran Bregovic en je krijgt een indruk van de akoestische 'rock 'n' roma' van Kal, een zevental uit Servië. Met haar titelloze debuut voerde de groep lange tijd de Europese World Music Charts aan.

In september verschijnt de nieuwe plaat, wederom geproduceerd door de Brit Mike Nielsen, die eerder onder meer Jamiroquai, Underworld en Natacha Atlas onder zijn hoede had.

Ook in eigen land doet Kal - 'zwart' in het Romani - het goed: radiostation B92 bracht de plaat uit, en de groep scoorde een danshit met de Montenegrijnse cultheld Rambo Amadeus. Het succes is opmerkelijk voor een Roma-band.

"We zijn waarschijnlijk de enige zigeunerband uit de Balkan die thuis net zo bekend is als in het

buitenland", zegt zanger/gitarist Dragan Ristic (1972) vanuit Belgrado. Ristic groeide op in Valjevo in Centraal-Servië. Met Roma-muziek en tradities, maar net zo goed met rock- en ravefeesten en Nirvana, een mix die in haar 'authentieke urbansound' terugkomt. Zijn vader was de eerste afgestudeerde Roma-leraar van het land. En activist, net als Dragan, die Roma-cultuur onderwijst aan kinderen en zichzelf 'politiek geëngageerd conceptueel artiest' noemt. "Muziek is slechts een medium om onze boodschap te verspreiden onder niet-Roma. Dankzij de populariteit van Balkanmuziek is heel Europa nu ons podium."

Die boodschap is harder nodig dan ooit, zegt Ristic. "Tijdens het communisme hadden de Roma het ook niet gemakkelijk, maar er was minder haat en discriminatie. En dankzij Tito konden wij naar school. Het communisme viel en de doos van Pandora opende zich. Nationalisme, racisme, xenofobie en verborgen discriminatie vergiftigden heel Oost-Europa. Ook geweld tegen Roma komt helaas veel voor, ook in Servië. Al bouwen ze hier geen muren tussen gadje en Roma, zoals in Tsjechië. Dat is ongelooflijk misdadig."

Het 'scheldwoord gipsy' mijdt Ristic, omdat dat in de Balkan gelijk staat aan 'vies' en 'crimineel'. Ristic volgt de politieke ontwikkelingen in eigen land op de voet, al wordt hij er soms wel heel cynisch van.

"Je weet hier nooit welke kant het opgaat. Worden het eindelijk de pro-Europese democraten of toch weer de nationalisten? Eén ding is zeker. De Roma zijn het volledig oneens met de nationalisten. Wij horen bij Europa, zijn misschien wel de oudste Europeanen. We hebben ons altijd ingezet voor vrede en vrijheid en hebben nooit grenzen gekend."

- Kal, zaterdag 20.15 uur, ROC Podium.

